

KADIN SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI HEMŞİRELİĞİ

JİNEKOLOJİK KANSERLER KONULU UYGULAMA ÖDEVİ

HAZIRLAYANLAR HEMŞİRELİK İKİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİ:

- ***190301093 - YUSUF ACAR***
- ***190301014 - HAVVA NUR DEMİREL***
- ***190301003 - ONUR ERDEN***
- ***190301054 - DİLAN GÜN***
- ***190301072 - ESRA CAN***
- ***190301110 – NURHAN KARSAVURAN***

JİNEKOLOJİK KANSERLER NEDİR

- Jinekolojik kanserler meme kanserinden sonra kadınlardaki morbidite ve mortalitenin en büyük nedenlerinden biridir.
- Kadın vücudunda görülen kanser türleri olarak tanımlanabilen jinekolojik kanserler, temelde kadın üreme organları ile ilişkilidir.. Erken tanının önemli olduğu kanser türlerinde de cerrahi tedavi seçeneğinin yanı sıra kemoterapi ve radyoterapi gibi ek tedavi yöntemleri de uygulanır.
- Jinekolojik kanserlerin belirtileri yumurtalık, rahim, rahim ağzı gibi kaynaklandıkları organlara göre farklılık gösterir. Tanı çalışmalarında da etkilenen bölgeye yönelik olarak
 - jinekolojik muayene, radyolojik tetkikler,
 - laboratuvar tetkikleri olarak gruplanabilir.
- Tanı konduktan sonra her organın evrelemesi ve tedavi planlaması yapılır.

Jinekolojik Kanserlerin Risk Faktörleri Nelerdir?

- Aile öyküsü,
- hiç doğum yapmamış olmak,
- cinsel yolla bulaşan hastalıklar geçirmek,
- kilolu olmak,
- düzenli jinekolojik muayeneye gitmemek,
- sigara kullanmak, kişinin kadın kanserlerine yakalanma olasılığını artıran etkenlerin bir kısmıdır.

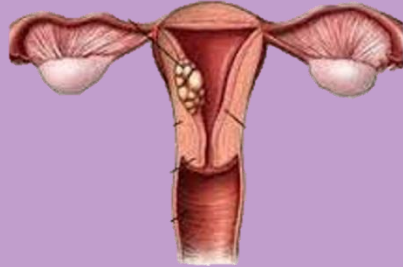

ENDOMETRİYAL KANSER NEDİR?

- Rahim iç astarı olan endometriyumda başlayan bir kanserdir.
- Jinekolojik kanserler arasında görülme sıklığı ikinci sıradadır
- Mortalite hızı açısından üçüncü sıradadır
- Pek çok risk faktörü endometriyalkanser gelişimini etkiler.

NASIL ÖNLENİR !!!

- Sağlıklı bir vücuda sahip olun
- Sağlıklı beslenin ve egzersiz yapın
- Diyabetin iyi kontrolü riski azaltır
- Oral doğum kontrol hapı kullanımı riski azaltır
- Yıllık jinekolojik kontroller riski azaltır

!!! Erken tanıldığı takdirde en iyi tedavi edilebilen jinekolojik kanser türüdür.

BELİRTİLERİ NEDİR?

Endometrium kanserinin çoğu bir tür anormal kanama ile erken ortaya çıkarır. Vakaların çoğu menopoz sonrası kadınlarda görülür. Bazı yaygın belirtiler şunlardır:

- Menopoz sonrası vajinal kanama
- İki adet dönemi arasında kanama
- Vajinada anormal veya kanlı akıntı
- Pelvik ağrı
- Cinsel ilişki esnasında ağrı

TARAMA ,ERKEN TANI

- Endometriyal kanser için maalesef özel ve hassas bir test yoktur .
- Endometrium kanseri tanısında kullanılacak yöntemler Endometriyal biyopsi ,Papsmear testi, transvajinal ultrasonografi, salininfüzyonsonografi, histereskopi ve en
- Endometriyal biyopsi en etkili tanı yöntemidir
- Tüm postmenopozal kanamalar endometriyal biyopsi ile değerlendirilmelidir

RİSK GRUBUNDA MISIN?

- Postmenapozal dönemde olma (60-70)
- Geç menopoz(52 den daha geç yaşta menopoza girme)
- Obezite,diyabet ve hipertansiyonun birlikte bulunması
- Ailede yada kendinde endometriyum,kolon,meme ve over kanseri hikayesi olma
- Pelvik radyasyona maruz kalma
- Hiç doğum yapmama ya da kısırlık problemi varsa
- Hormon replasman tedavisi alınıyorsa
- Fazla esterojen almayla ilgili tüm durumlarda endometriyal kanser riskinde artma gözlenmiştir

ENDOMETRİUM KANSERİNE YAKALANMAK İSTEMİYORSANIZ BOY-KİLO ORANINIZI KORUYUN!

Amerikan Kanser Birliği ve Amerikan Jinekolojist ve Obstetrisyenler Birliği kadınlardan yıllık muayene ve pap testlerini önermekte .Endometriyal kanser riski yüksek olanların ise kanser ve prosükörleri yönünden taramaları önerilmektedir.

RAHİM AĞZI(SERVİKAL) KANSER NEDİR!

Rahim ağzı kanseri; dünyada kadınlarda meme kanseri ve kalın bağırsak kanserinden sonra dördüncü sıklıkta görülürken, ülkemizde dokuzuncu sıradadır. Rahim ağzı kanseri, nedeni tamamen aydınlatılmış bir kanser olup önlenabilir bir hastalıktır.

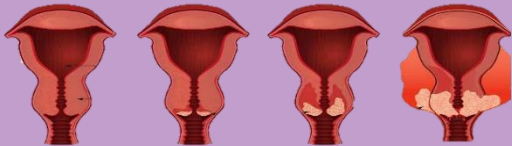
TARAMA ,ERKEN TANI

Tarama ve erken teşhis ile tedavisi yüzde yüz mümkün olan rahim ağzı kanseri, günümüzde kanserden ölüm nedenleri arasında çok geride yer almaktadır. Rahim ağzı kanser taramasını düzenli yaptıran bir kadının rahim ağzı kanserinden ölmeyeceğini söylemek mümkündür. Bu nedenle Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) rahim ağzı kanserinin bütün ülkelerde ülke çapında taranmasını önermektedir.

Rahim ağzı kanseri HPV ile ilişkili olan en yaygın hastalıktır. Neredeyse tüm rahim ağzı kanserileri HPV enfeksiyonu nedeniyledir. HPV ayrıca kadın ve erkeklerde cinsel organ ve ağız boşluğu kanserlerine de neden olmaktadır.

HPV'nin tespiti, erken dönemde rahim ağzındaki kanser öncülü değişikliklere işaret etmekte ve kanser teşhisini kolaylaştırmaktadır. Günümüzde HPV testleri rahim ağzı kanseri taramasında yer almaktadır. HPV testi rahim ağzı hücrelerde virüsün tespiti esasına dayanan bir testtir. Papsmear testi ise, dökülen rahim ağzı hücrelerin toplanıp incelenmesi esasına dayanan bir testtir. HPV ve Papsmear testi son derece basit ve ağrısız işlemler olup testler aynı anda yapılmaktadır.

Ülkemizde ulusal kanser tarama standartlarına göre; 30-65 yaş grubundaki her kadın 5 yılda bir HPV ve Papsmear testi ile taranmaktadır.

RİSK GRUBUNDA MISIN?

- Human PapillomaVirus (HPV) enfeksiyonu
- Cinsel yolla bulaşan başka enfeksiyonların da olması
- Erken yaşta (16 yaştan önce) ilk cinsel ilişki
- Birden fazla cinsel partner varlığı
- Tütün kullanımı
- Beslenme alışkanlığı (meyve ve sebze az tüketmek rahim ağzı kanseri riskini artırmaktadır)
- Yüksek doğurganlık sayısı
- Düşük sosyoekonomik düzey
- Özellikle 5 yıldan daha uzun süreli doğum kontrol hapı kullanımı
- Bağışıklık sisteminin baskılanması

NASIL ÖNLENİR !!!

- Günümüzde HPV'nin en çok kanser yapan tiplerine karşı geliştirilen ve koruyuculuğu yüksek olan aşılar mevcuttur. Dünya Sağlık Örgütü, rahim ağzı kanserine karşı 9-14 yaşlarındaki kız çocuklara aşı yapılmasını önermektedir.
- 30 yaşından itibaren tarama testlerini düzenli bir şekilde yaptırmak
- Güvenli cinsel ilişki konusunda eğitim
- Cinsel aktivite sırasında prezervatif (kondom) kullanmak
- Erkeklerin sünnet olması
- Sigara kullanmamak
- Sebze ve meyvelerden zengin sağlıklı beslenmek

YUMURTALIK KANSERİ NEDİR?

Büyük çoğunluğu menopoz sonrası dönemde görülen yumurtalık kanseri, uygun tedaviler ile erken dönemde yüzde 80-90 iyileşirken, ileri dönemde bu oran, yüzde 40-50 civarına düşüyor.

Yumurtalık dokusunda, pek çok değişik hücre bulunuyor. Yumurtalığın ana yapısını oluşturan epitelyum hücrelerinde ya da embriyonik döneme ait hücrelerde meydana gelen kontrolsüz bölünme ve çoğalma sonucunda tümör oluşuyor. En sık, epitelyum hücrelerden kaynaklanan tümörlerle ortaya çıkıyor.

Menopoz sonrası yumurtalık kanseri teşhisi konan kişilerin yüzde 80'inde epitelyum dokuda oluşan tümörler saptanırken, 20 yaşın altında tespit edilen kişilerin ise, yüzde 60'ında embriyonik döneme ait tümörler saptanıyor. Yumurtalık kanseri yaşam boyu her 100 kadından ortalama 1.4'ünde görülüyor.

BELİRTİLERİ NEDİR?

- Karın şişkinliği veya şişliği
- Yemek yerken çabuk doyma hissi
- Kilo kaybı
- Pelvis bölgesinde rahatsızlık
- Bağırsak hareketlerinde kabızlık gibi değişiklikler
- Sık idrara çıkma ihtiyacı

RİSK GRUBUNDA MISIN?

- Yaş : Yumurtalık kanseri herhangi bir yaşta ortaya çıkabilir ancak 50-60 yaş arasındaki kadınlarda en sık görülür.
- Adetin başladığı ve bittiği yaş : 12 yaşından önce adet görmeye başladığınız veya 52 yaşından sonra menopoza girdiyseniz veya her ikisi de varsa yumurtalık kanseri riskiniz daha yüksek olabilir.
- Hiç hamile kalmama,
- Doğurganlık tedavisi.
- Sigara kullanımı
- Rahim içi cihaz kullanımı.
- Ailesinde meme ya da yumurtalık kanseri olanlarda risk artar.

YUMURTALIK KANSERİNİN TEDAVİSİ!

Yumurtalık kanseri tedavisi için hastalığın yayılımı, hastanın yaşı ve kanserin evresi son derece önemlidir. En sık uygulanan tedavi yöntemi kanserli dokuların cerrahi operasyon ile çıkarılması ve ardından uygulanan kemoterapi (ilaç) tedavisidir. Bazı durumlarda radyoterapi adı verilen ışın tedavisi ile hastanın şikâyetleri kontrol altına alınır.

En sık uygulanan cerrahi tedavi yöntemi "histerektomi ve iki taraflı salpingo- ooforektomi" adı verilen, tüm rahim ve yumurtalık dokularının çıkarılması operasyonudur. Ancak tümörün yayılma gösterdiği ve belirtilen operasyonun gerçekleştirilemediği durumlarda "debulking" denilen cerrahi müdahale ile tümör dokusunun mümkün olduğunca çıkarılması sağlanır. Mevcut dokular cerrahi operasyon ile çıkarılamayacak kadar büyümüş ise önce ilaç tedavisi ile kanser hücreleri küçültülmeye çalışılır ve sonrasında cerrahi tedavi yöntemleri uygulanır.

VULVA KANSERİ (DIŞ GENİTAL BÖLGE) NEDİR ?

- Vajinanın dış ölgesinde meydana gelen genital bölge kanserlerine denir.
- Vulva, kadın genital bölgesindeki en dış ve en hassas kısımdır.
- Genellikle ileri yaş kadınlarda görülür. Nadir de olsa genç kadınlarda rastlanabilmektedir!
- Vücutta ilerlediği zaman açıkça gözükmesine rağmen, ne yazık ki kadınlar çekinerek doktora gitmektedir.

RİSK GRUBUNDA MISIN ?

- İleri yaş (60 yaş ve üzeri)
- HPV enfeksiyonu
- Sigara kullanımı
- HIV
- Çok eşli cinsel yaşam
- Histerektomi öyküsü
- Sevikal kanser öyküsü
- Önceden geçirilen radyasyon tedavisi

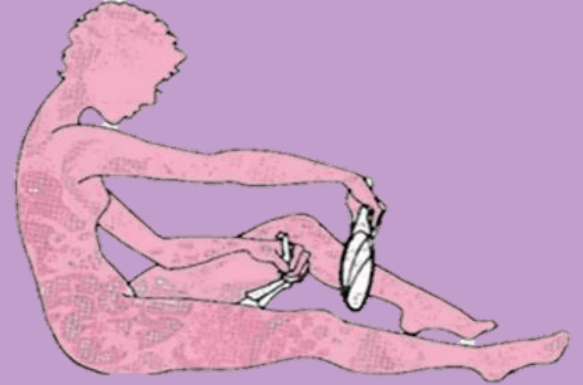
BELİRTİLERİ NELERDİR?

En yaygın belirtisi; geçmeyen kaşıntı şikayetidir.

- Vajinal bölgede asimetrisizlik
- Şekil bozukluğu
- Genital bölgede renk değişikliği
- Ağrı
- Regl dışı kanama
- Kötü koku
- Ağrılı veya ağrısız şişlik/kitle
- Genital bölgede yara
- Yanma
- Siğil

KENDİ KENDİNE VULVA MUAYENESİ (KKVM) NASIL YAPILIR?

- Her kadın kendini en rahat hissettiği şekilde bu muayeneyi yapabilir. Amaç, bölgede ele gelmesi muhtemel kitleleri saptamak, bir ayna yardımıyla da bölge cildindeki değişiklikleri farketmeye çalışmaktır.
- Yatakta yatarken bacaklarınızı yanlara doğru aralayın
- Önce sol elinizin üç parmağıyla sağ kasık bölgenizi, sonra sağ elinizin üç parmağıyla sol kasık bölgenizi yukarıdan aşağı doğru tarayarak bu bölgede şişlikler olup olmadığına bakın
- Bölge cildini baş parmağınızla elinizin diğer üç parmağı arasında hafifçe sıkıştırarak şekilde incelemeye başlayın. Bu incelemede aranacak olan bölgesel bir şişlik, düzensizlik, sertlik veya ağrıdır.
- Bir elinize bir ayna alın. Diğer elinizle inceleyeceğiniz bölgeyi gererek aynada daha rahat görülmesini sağlayın. Bu incelemede de bölgeyi saat kadranı gibi düşünüp her bölümünü tarayın. Bu incelemede amaç bölgedeki cilt değişikliklerini farketmektir.

VAJİNAL KANSER NEDİR?

- Jinekolojik malignansiler arasında %2 oranında görülen nadir bir kanserdir.

RİSK GRUBUNDA MISIN?

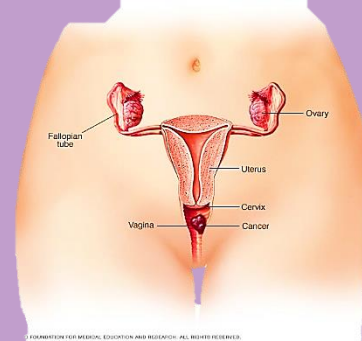
- 50-70 yaş arasında olmak
- Pelvik radyasyon
- İntravajinalpeser kullanmak.
- Sigara kullanmak
- Fazla sayıda cinsel partnerin olması
- Daha önceden cinsel bölgede kanser gelişmişse vajinada kanser oluşma riski artıyor.
- Anne karnında DES'e maruz kalmak.
- Vajinal kanser için genetik bir predispozan faktöryokur.

VAJİNAL KANSERDE ERKEN TANI

- En sık belirtisi ağrısız vajinal kanama ve akıntıdır.
- Kanserin vajinaya yayıldığı durumlarda alt pelvik bölgede ağrı olur.
- Mesane ağrısı ve sık idrara çıkma erken bulgudur.

VAJİNAL KANSERDE TARAMA

- Vajinal kanser nadir olduğu için tüm kadınlara tarma yapmak uygun değildir.
- Riskli grupları yıllık papsmear yaptırmaya yönlendirmeli ve bu test sırasında vajina gözlenmelidir.
- VAIN hikayesi olan kadınların her muayenesinde kolposkopi de kullanılmalıdır.

NASIL ÖNLENİR!!!

- İlk cinsel ilişkiyi ergenlik çağının sonuna ve ya daha büyük olana kadar ertelemek.
- Birden fazla partnerden kaçınmak.
- Pap testlerini düzenli yaptırmak.
- Sigara içmemek.

KAYNAKÇA:

- Lale Taşkın (2020). Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği (16. Baskı).Akademisyen Tıp Kitapevi
- <https://www.acibadem.com.tr/ilgi-alani/yumurtalik-over-kanseri/>)
- <https://neolife.com.tr/yumurtalik-kanseri/>
- <https://www.medicalpark.com.tr/over-yumurtalik-kanseri-nedir-belirtileri-ve-tedavi-yontemleri-nelerdir/hg-1806>
- <https://www.florence.com.tr/yumurtalik-over-kanseri>
- <https://www.singaporecancersociety.org.sg/images/publications/brochures/2020update/Endometrial-Cancer-Leaflet-compressed.pdf>
- <https://www.cancer.org/content/dam/CRC/PDF/Public/8630.00.pdf>
- https://www.sgo.org/wp-content/uploads/2012/09/ENDOMETRIAL_PART_I.pdf
- <https://www.canser.net/cancer-types/vaginal-cancer/risk-factors-and-prevention>
- <https://www.emanetoglu.com/vagina-kanseri/>
- <https://www.medicana.com.tr/saglik-rehberi-detay/12281/vulva-dis-genital-bolge-kanseri>
- <https://ilkerkahramanoglu.com/uzmanliklar/vulva-vajina-kanseri-istanbul/>
- <https://www.jinekoloji.net/kendi-kendine-vulva-muayenesi>
- [Human papillomavirus \(HPV\) and cervical cancer \(who.int\)](https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/human-papillomavirus-(hpv)-and-cervical-cancer)
- [Cancer Today \(iarc.fr\)](https://www.iarc.fr/en/news-and-events/news/2017/03/01/10-facts-on-cervical-cancer/)